

Posudek diplomové práce

Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta

Autor práce: *Markéta Levá*

Název práce: *Ability to switch in linguistic and non-linguistic tasks: Interpreters vs. Non-interpreters*

Vedoucí práce: *Šárka Šimáčková*

Autor posudku: *Václav Jonáš Podlipský*

Bodování: 0 = nedostačující, 1 = slabé, 2 = přijatelné, 3 = průměrné, 4 = dobré, 5 = výborné

Body

1. Originalita a přínos práce, aktuálnost a důležitost tématu.

Téma bylo zadáno, proto nehodnotím.

2. Kvalita přehledu poznatků o tématu: použití literatury, kvalita zpracování, kritické zhodnocení literatury.

Přehled literatury pokrývá značnou tematickou šíři, věnuje se probíraným tématům systematicky a shrnuje poznatky získané ve značném množství empirických studií. Struktura je poměrně jasná a text je vcelku dobře propojený a čtivý. Celkově ho proto považuji za nejlepší část práce. Přesto není zcela bez problémů. Obecně vzato pro čtenáře neobeznámeného s probíranou literaturou nebo se zmiňovanými koncepty bude dosti náročné porozumět některým pasážím. Například část 2.2.1 Inhibition as a process pojednávající o neurologickém substrátu language selection control, je čtenářsky velmi náročná, nejspíše proto, že autorka spoléhala na parafrázování několika málo článků (především Abutaleb a Green, 2007) a sama zřejmě nemá rozsáhlé neurologické znalosti. Příkladem konceptů, které autorka užívá, ale nedefinuje explicitně nebo přesně, jsou v části 2.2 (i jinde) „lexical node“, „contention“, „lemma“, „lexical level“, „sublexical level“, nebo také „word“ (str. 23: „people with low proficiency in their L2 will spend more time in naming a picture because of the weaker connection between the lemma and the word“). Druhým velmi často se opakujícím problémem jsou dlouhé sekvence tvrzení, u kterých není explicitně uvedeno, čím jsou podloženy, tzn. nejsou uvedeny citace u jednotlivých tvrzení (popř. informací, že se jedná o domněnku autorky). Z kontextu lze usuzovat, že jde o tvrzení převzatá ze studií citovaných výše či níže v textu, ovšem jasné to není. Příklady: část 1, 2. odstavec části 2.1.2, celá strana 15, poslední odstavec části 2.2, druhý odstavec na str. 20, poslední odstavec str. 21, etc. Třetím typem problému je poměrně častý výskyt formulačně nejasných nebo neobratných tvrzení. Například str. 25 „which means that the switch cost from L1 to L2 in bilinguals proficient in their L2 will require greater inhibition and thus will cause greater switch cost than for less proficient L2 bilinguals switching from their L1 to L2“, str. 26 „... they found the same switching time from L1 to L2 as from L2 to L1, however they also found that the participants were slower in naming the words in L1 than in L2. They suggested that the difference in the switching is caused...“ jeví se kontradiktorní, str. 15 „The cognates, sharing some properties in both of the languages are not only increasing the frequency of the production of the word, which increases the speed with which they are named, but they also increase the speed supporting the cascaded model of activation.“, str. 24 „What is more, as speaker [sic] gets used to the task performed, it becomes automatic and it will show lower activation of the prefrontal cortex rather than changes in the neural representation of the lexical item.“ etc.

4

3. Formulace záměrů práce, výzkumných otázek, hypotéz.

Přehled literatury je strukturován tak, že vyúsťuje v explicitně formulované a jasně motivované hypotézy. Výzkumné otázky jsou také explicitně uvedeny (a později k nim práce odkazuje) a jejich formulace je jasná. U některých otázek bych uvítal rozdělení na podotázky (první otázka „Are switch and non-switch trials different in how fast the bilinguals start naming the picture and in how many mistakes they make?“ odkazuje ke dvěma měřitelným proměnným – naming latency a error incidence, pro druhou z nich není v práci uvedena žádná inferenční statistika; otázky 2 a 3 také obsahují podotázky) a také doplnění obecněji formulované otázky o otázku konkrétněji ukazující, jaké měření bude provedeno (otázky 5 a 6). Pokud se nemýlím, zbytek práce nijak neodpovídá ani neřeší otázku číslo 5. Naopak jsou uváděny srovnání výsledků, které se nevztahují k žádné výzkumné otázce (4.2.2.3 Switching task and language proficiency).

3

4. Metody práce. Jejich popis a adekvátnost pro zodpovězení výzkumných otázek.

Práce je metodologicky značně komplikovaná a propracovaná. Volbu metod a vypracování testů nehodnotím, protože byly řízeny vedoucí práce. Co se týče jejich popisu, je celkově dobrý a podrobný, až na následující okolnosti:

- Především práce neuvádí, jestli srovnání mezi Czech-biased a English-biased conditions je srovnání mezi participanty nebo uvnitř participantů
- „All the words in switch positions were paired with non-switch controls.“ Jaký přesně měly kontrolní obrázky vztah k těm v pozici switch?
- Byly obrázky použity pro každého participanta výlučně jednou?
- Položky v naming task se jistě lišily co se týče snadnosti rozpoznání zamýšleného slova. Bylo toto nějak ošetřeno? (například použitím totožných obrázků pro v jiných podmínkách pro různé participanty)
- Byl daný obrázek vždy použit ve stejné podmínce pro všechny participanty (v tom případě by rozdíl mezi obrázky např. co se týče rozpoznatelnosti zamýšleného slova, vizuální náročnosti, nebo kvality vyobrazení mohl ovlivnit nalezené výsledky)
- Pochopení popisu designu naming task by výrazně pomohla tabulka nebo diagram
- Chybí popis kritérií pro stanovení akustického začátku slova při analýze nahrávek v naming task. „to the onset of voicing of the response“ je zavádějící a nedostatečné (nešlo o začátek znělosti)
- Byly pro výpočet efektu v Simon task vyloučeny chybné odpovědi?

4

5. Zpracování výsledků a jejich interpretace.

Popis výsledků je většinou dostatečný pro evaluaci výzkumných otázek (s výjimkou otázky 5, viz výše), ovšem obsahuje mnoho nepřesností a dokonce některé chyby (Figure 5 neodpovídá údajům v textu a tabulkách 8 až 11, u ANOVA autorka zaměňuje výsledky pro interakce mezi faktory s výsledky pro faktory samostatně, část 4.2.4).

- Nejasné je proč v některých případech byla použita ANOVA a jindy t test (a někdy duplicitně obojí)
- ANOVA nejsou dostatečně popsány (jaké byly faktory, která měření byla opakována)
- Je poněkud neobratné rozdělit popis tak, že neobsahuje všechny sledované faktory hned a výsledky jsou tedy upřesněny až později – mám na mysli srovnání mezi filology a tlumočníky, které mohlo být prováděno rovnou
- (jak uvádím výše) chybí inferenční statistika pro výskyt chybných reakcí v naming task
- „minority language“ a „majority language“ neobratné – kromě nezamýšleného významu těchto spojení se také může plést s dominant nondominant language
- Text popisuje výsledky aniž odkazuje (vždy kde je to relevantní a možné) ke grafům
- U některých grafů chybí legenda nebo není jasná
- Tabulky uvádějící výsledky t test jsou poněkud redundantní pokud už text obsahuje relevantní informace (zejména u nesignifikantních srovnání)
- Grafy 7 a 8 zobrazují totožné informace
- Nejsou popsána kritéria pro výběr filologických studentů pro matched comparison s tlumočníky ani deskriptivní statistika
- Tabulky s korelacemi (např. 18 a 19) neukazují signifikantní korelace, ač je tak uvedeno

3

6. Diskuze práce (o tom, jak výsledky zodpovídají výzkumné otázky).

Diskuze velmi stručně vztahuje výsledky k výzkumným otázkám. V porovnání s přehledem literatury by si zasloužila více detailu.

4

7. Formální zpracování. Jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava, dodržení publikační normy.

- Jazykově je práce většinou srozumitelná až na občasné formulační problémy (viz výše)
- Občasné problémy s angličtinou (např. členy)
- Jednotlivé části appendixu nejsou odděleně číslovány
- Chybí citace Českého národního korpusu, Britského národního korpusu, aplikace Sketch Engine

4

Celkové hodnocení práce.

Výše popisují jednotlivé problémy v různých aspektech práce. Navzdory nim jde celkově o velmi zajímavou práci, s dobrým a dostatečně podrobným přehledem literatury. Je zřejmé, že příprava experimentu, sběr dat a jejich analýza byly dosti náročné a autorka si zaslouží v tomto ohledu uznání. Celkově hodnotím práci jako zdařilou.

Poznámka: Celkové hodnocení ani návrh klasifikace **NELZE vypočítat jako prostý průměr** bodů za jednotlivé hodnotící kategorie.

4

Doplňující otázky k obhajobě:

Dílčí otázky viz výše.

Jak si vysvětlujete rozdíl v (ne)nalezení korelací mezi naming latency a Simon task pro English- a Czech-biased tasks?

Co je podle vás nejvýznamnějším zjištěním práce?

Na základě poznatků z přehledu literatury, jak byste popsala a vysvětlila následující příklad: mluvčí hovoří 4 jazyky: (číslováno chronologicky) L1 rodilý frequent usage, L2 high proficiency, frequent usage, L3 low prof. Infrequent usage, L4 medium prof. Frequent usage; při produkci v L3 často pociťuje interferenci při lexical selection z L4, při produkci v L1, L2 a L4 interferenci z ostatních jazyků pociťuje výjimečně. Proč z L4 a ne z L1 nebo L2?

Závěrečné hodnocení

Práci k obhajobě doporučuji ~~nedoporučuji~~

Návrh klasifikace: C

Datum: 15. kvě. 19

Podpis: